

Лк 6 Правила утримання зелених насаджень

!ПРАВИЛА утримання зелених насаджень у населених пунктах України

Зелені насадження загального користування - зелені насадження, які озташовані на території загальноміських і районних парків, спеціалізованих парків, парків культури та відпочинку; на територіях зоопарків та ботанічних садів, міських садів і садів житлових районів, міжквартальних або при групі житлових будинків; скверів, бульварів, насадження на схилах, набережних, лісопарків, лугопарків, гідропарків і інших, які мають вільний доступ для відпочинку.

Зелені насадження обмеженого користування - насадження на територіях громадських і житлових будинків, шкіл, дитячих установ, вищих та середніх спеціальних навчальних закладів, профтехучилищ, закладів охорони здоров'я, промислових підприємств і складських зон, санаторіїв, культурно-освітніх і спортивно-оздоровчих установ та інші.

Зелені насадження спеціального призначення - насадження транспортних магістралей і вулиць; на ділянках санітарно-захисних зон довкола промислових підприємств; виставок, кладовищ і крематоріїв, ліній електропередач високої напруги*; лісомеліоративні, водоохоронні, вітрозахисні, протиерозійні, насадження розсадників, квітникарських господарств, пришляхові насадження в межах населених пунктів.

Об'єкт благоустрою зеленого господарства - об'єкт благоустрою, на території якого розташовані зелені насадження.

- **До об'єктів благоустрою у сфері зеленого господарства населених пунктів належать:**
 - -парки, парки культури та відпочинку, парки - пам'ятки садово-паркового мистецтва, гідропарки, лугопарки, лісопарки, буферні парки, районні сади;
 - -дендрологічні парки, національні, меморіальні та інші;
 - -сквери;
 - -міські ліси;
 - -зони рекреації;
 - -зелені насадження в охоронних та санітарно-захисних зонах, зони особливого використання земель;
 - -прибережні зелені насадження;
 - -зелені насадження прибудинкової території.
-
- **Елементами благоустрою є:**
 - -покриття доріжок відповідно до норм стандартів;
 - -зелені насадження (у тому числі снігозахисні, протиерозійні) уздовж вулиць і доріг, у парках, скверах і алеях, бульварах, садах, інших об'єктах благоустрою загального оритування, санітарно-захисних зонах, на прибудинкових територіях;
 - -будівлі та споруди системи збирання і вивезення відходів;
 - -засоби та обладнання зовнішнього освітлення та зовнішньої реклами;
 - -комплекси та об'єкти монументального мистецтва;
 - -обладнання дитячих, спортивних та інших майданчиків;
 - -малі архітектурні форми тощо.

- **На об'єктах благоустрою зеленого господарства забороняється:**
- -виконувати земляні, будівельні та інші роботи без дозволу, виданого в установленому порядку;
- -самовільно влаштовувати городи, пошкоджувати дерева, кущі, квітники, газони;
- -вивозити і звалювати в не відведених для цього місцях відходи, сміття, траву, гілки, деревину, сніг, листя тощо;
- -складувати будівельні матеріали, конструкції, обладнання;
- -самовільно встановлювати об'єкти зовнішньої реклами, торговельні лотки, павільйони, кіоски тощо;
- -посипати кухонною сіллю сніг та лід на тротуарах;
- -влаштовувати стоянки автомашин, суден, катерів;
- -влаштовувати зупинки пасажирського транспорту та паркувати автотранспортні засоби на газонах;
- -влаштовувати ігри на газонах;
- -спалювати суху рослинність, розпалювати багаття та порушувати інші правила протипожежної безпеки;
- -підвішувати на деревах гамаки, гойдалки, мотузки для сушіння білизни, прикріплювати рекламні щити, електропроводи та інше, якщо вони можуть пошкодити дерево;
- -добувати з дерев сік, смолу, наносити механічні пошкодження;
- -рвати квіти, ламати гілки дерев;
- -винищувати мурашники, ловити птахів і звірів;
- -випасати худобу, вигулювати та дресировати тварин у не відведених для цього місцях;
- -здійснювати ремонт, обслуговування та миття транспортних засобів, машин, механізмів у не відведених для цього місцях.

- *На території об'єктів відповідно до містобудівної документації можуть бути розташовані будівлі та споруди **торговельного, соціально-культурного, спортивного та іншого призначення. Власники** цих будівель та споруд зобов'язані забезпечити належне **утримання** наданої їм земельної ділянки, а також на умовах договору, укладеного з балансоутримувачем, забезпечувати належне утримання закріпленої за ними **прилеглої території** або брати пайову участь в утриманні об'єкта.*

- **Відповідальними за збереження ЗН та догляд:**
 - на об'єктах благоустрою державної чи комунальної власності
 - балансоутримувачі цих об'єктів;
 - на територіях установ, підприємств, організацій та прилеглих територіях - установи, організації, підприємства;
 - на територіях земельних ділянках, які відведені під будівництво, - забудовники чи власники цих територій;
 - на безхазяйних територіях, пустирях - місцеві органи самоврядування;
 - на приватних садибах і прилеглих ділянках - їх власники або користувачі.
- *Загальноміські інженерні мережі водопостачання, водовідведення, кабельні електромережі, телефонізації, які проходять через територію об'єкта благоустрою, не входять до його складу і перебувають на балансі відповідних підприємств, організацій.*
- Догляд за зеленими насадженнями на вулицях, площах, бульварах, майданах проводиться спеціалізованими підприємствами, організаціями ЗГ, які з технікою та механізмами, кваліфікованими спеціалістами, на умовах договору з балансоутримувачем.

- Охороні та відновленню підлягають усі зелені насадження в межах населених пунктів під час проведення будь-якої діяльності, крім зелених насаджень, які висаджені або вирости самосівом в охоронних зонах *повітряних і кабельних ліній, трансформаторних підстанцій, розподільчих пунктів і підприємств та своєчасно видалені.*
- **Охорона, утримання та відновлення** зелених насаджень на об'єктах благоустрою, дерев, які вирости самосівом, здійснюються **за рахунок державного або місцевих бюджетів** залежно від підпорядкування об'єкта благоустрою, а на земельних ділянках, переданих у постійне користування або в оренду за рахунок орендарів...
- Кошти передбачають: **місцеві органи самоврядування** на утримання об'єктів зеленого господарства **комунальної форми власності,**
- **підприємства, організації, установи =**
які їм належать **на правах власності, довгострокової оренди**

Під час проведення будь-яких робіт на земельній ділянці, на якій залишились зелені насадження, забудовник:

- *-огороджує дерева на території будівництва;*
- *-у процесі виконання робіт щодо будівництва доріг, тротуарів, асфальтування дворів залишає місця (лунки) для посадки дерев, утворює лунки довкола наявних дерев;*
- *-копає канави глибше 1 м для прокладання підземних інженерних мереж і фундаментів на віддалі не менше 2 м від дерева та 1,5 м від чагарника;*
- *-не допускає засипання ґрунтом чагарників та стовбури дерев;*
- *-зберігає верхній родючий шар ґрунту на всій території забудови, +...*
- *-не допускає складування будівельних матеріалів, стоянки машин і механізмів на відстані не менше 2,5 м від дерева і 1,5 м від чагарника.*

ОРИЄНТОВНА КІЛЬКІСТЬ ВИДІВ
зелених насаджень на об'єктах благоустрою
зеленого господарства на 1 га території

№ з/п	Об'єкти благоустрою	Дерева, шт.	Чагарники, шт.	Газони, га	Квітники, кв.м
1.	Парки	265	1160	0,66	155
2.	Сквери	260	1116	0,62	110
3.	Бульвари	230	3600	0,37	180
4.	Лісопарки	4040	4780	0,80	20

ВІК!

УСЕРЕДНЕНА ВІКОВА МЕЖА ЕКСПЛУАТАЦІЇ
деревних і чагарникових рослин і газонів
в зелених насадженнях населених пунктів

Характеристика дерев і чагарників	Вікова межа, років, об'єктів зеленої зони		
	лісопар- ки, санітар- но- захисні зони	парки, сквери	вулиці, проїзди, площі
Повільноростучі дерева листяних і хвойних порід - дуба, липи, каштана, ясеня, сосни, тощо	120	90	60
Швидкоростучі дерева - акація, тополі, берези, верби, тощо	80	70	45
Чагарники	20	20	15
Газони	10	10	5

- **Підбір і підготовка посадкового матеріалу =** підготовку посадкового матеріалу, садіння і догляд за рослинами.
- ****Деревні рослини, які викликають алергійні захворювання (тополя біла, канадська та інші породи), не рекомендується висаджувати на території населених пунктів, а також вирощувати в розсадниках.**
- *****Спосіб підготовки ґрунту =** ступенем його забруднення і наявністю основних поживних речовин. На ділянках, особливо забруднених, здійснюється повна заміна ґрунту або ж на ушкоджений шар насипається родючий рослинний ґрунт. За умов меншого ступеня забруднення ґрунт замінюється частково.
- **Виходячи із стійкості конкретних деревних видів до забруднень, підбирають рослини для садіння.**

- ****Особливості садіння на вулицях (підвищена температура повітря і ґрунту, ущільненість ґрунту, загазованість, задимленість повітря, наявність пилу):
- - великорозмірний посадковий матеріал (у віці не менше 10 років);
- -. стійкі до загазованості, задимленості, пилу породи дерев (клен гостролистий і сріблястий, липа дрібнолиста і широколиста тощо). **Хвойні найменш стійкі в складних екологічних умовах;**
- **Не допускається садіння деревних порід з низько опущеною кроною та низько звисаючими гілками** (плакучі форми верби, шовковиці, ясена, горобини тощо), таких, які **засмічують пішохідні доріжки плодами** (робінія, шовковиця тощо), **дають кореневі відгалуження** (тополя канадська, біла тощо), таких, що **мають неприємний запах** (бархат амурський);.
- На асфальтованих вулицях розмір оброблювальної пристовбурної лунки = не менше 2 x 2 м і у районах із старою забудовою - 1,5 x 1,5 м;
- Віддаль між деревами в рядових насадженнях на вулицях для ширококронних високорослих дерев - 8-10 м, середньорослих - 6-8 м, низькорослих (до 10 м) - 4-5 м і вузькокронних різної висоти - 3-4 м.

- Догляд за деревами і чагарниками здійснюється протягом року і включає: поливання, внесення добрив, вкриття, оприскування крон дерев, догляд за ґрунтом, боротьбу з бур'янами, обробку дупел і механічних пошкоджень, формування крон дерев і чагарників.
- -Пристовбурні лунки дерев і кущів на вулицях (бульварах) слід утримувати без бур'яну і в розпушеному стані. // в них можна висівати газонні трави або висаджувати квіти.
- На зупинках громадського транспорту, в місцях інтенсивного руху пішоходів лунки слід прикривати декоративними металевими чи дерев'яними решітками.

- **догляд за кроною протягом усього життя рослин.=**
- **обрізання: формувальне, санітарне й омолоджувальне**
- *Формувальне обрізання дерев проводять у рядових та алейних насадженнях з метою збереження природної або штучної форми рослин, рівномірного розташування скелетних гілок, а також дерев, пересаджених з лісу (з асиметричною витягнутою вгору кроною).*
- **Санітарне обрізання крони виконують, щоб позбутися старих, хворих, сухих і пошкоджених гілок, а також гілок, спрямованих всередину крони або зближених одна з одною. = щороку протягом вегетаційного періоду.**
- **Омолоджувальне обрізання виконують лише в дерев, які добре витримують підстригання та обрізання і вершина яких почала всихати, а ріст пагонів припинився. При цьому сильно вкорочують (на 1/2 - 3/4 загальної довжини) старі гілки, залишаючи, якщо це можливо, одну-дві гілки другого порядку. = навесні, поступово протягом двох-трьох років. Помірне та слабке омолодження передбачає обрізання частини крони, а сильне - зріз крони до основи скелетних гілок.**
- **Із листяних порід омолодженню добре піддаються верба, липа, тополя, з хвойних - ялина колюча (ф. срібляста), модрина.**

- Під час проведення щорічних обстежень зелених насаджень потрібно виявляти аварійні дерева.
- **Аварійне дерево** - це дерево, яке може становити загрозу для життя і здоров'я пішоходів, транспортних засобів, пошкодити лінії електропередач, будівлі і споруди або перебуває у пошкодженому стані внаслідок снігопадів, вітролому, урагану та інших стихійних природних явищ чи за наявності гнилої серцевини стовбура, значної суховершинності, досягнення вікової межі.
- аварійні гілки = скелетні гілки, які мають видимі ознаки враження шкідниками та хворобами. = видаляти.

- *Омолодження декоративних кущів проводять періодично, в міру появи старіючих та перерослих пагонів, які втратили декоративність. = навесні до початку росту.*
- *Формувальне обрізування кущів з метою створення декоративної штучної форми, підтримування заданої форми, прискорення росту бокових пагонів і збільшення густоти крони.*
- *Санітарне обрізування кущів з метою зрізування хворих, сухих та пошкоджених гілок щорічно протягом усього вегетаційного періоду.*

- Догляд за квітниками полягає у поливанні, прополюванні, розпушуванні ґрунту, прищипуванні та видаленні суцвіть, прибиранні стебел з квітників, штикуванні на зиму, захисті від хвороб і шкідників, підстриганні килимових рослин, розкритті багаторічних квітів з прибиранням сміття, підживлюванні, підв'язуванні рослин та укриття їх на зиму.
- *На килимових квітниках слід пильнувати за дотриманням чіткості рисунка за допомогою підстригання. Підстригати можна і звислі квіти, які завдяки цьому омолоджуються і продовжують своє цвітіння.*

- *Залежно від цілей використання газони:*
- ***Декоративні газони*** створюють у садах, парках, скверах, лісопарках, лугопарках, у системі насаджень житлових районів та на інших озеленювальних об'єктах населених мість.
- *Партерні газони*
- ***Звичайні садово-паркові газони***
- ***Лучні газони***
- ***Мавританські газони***

- - **Спортивні газони** - покриті дерниною, яка відрізняється високою зв'язністю, доброю несучою здатністю, особливою стійкістю до механічних пошкоджень і швидко просихає.
- **Газони спеціального призначення** - це дернові покриття, які відіграють важливу роль у рекультивації девастрованих земель, задернінні відкосів у дернуванні аеродромів тощо.

- **Догляд за елементами благоустрою**
- за парковою дорожньою мережею = поточний ремонт, санітарне очищення (*підмітання, збирання випадкового сміття, прибирання снігу, посипання піском видалення трави, зволоження щебених доріжок та миття асфальтних доріг*).
- **Періодичність санітарного очищення, поливання та миття доріг - в міру необхідності,**
- за іншими елементами благоустрою включає:
- поточний ремонт,
- підготовку обладнання до експлуатації в літній та зимовий періоди,
- усунення поточних дефектів з урахуванням системи огляду зелених насаджень,
- періодичне санітарне очищення урн, фонтанів,
- видалення снігу, миття лав, обслуговування фонтанів, туалетів, освітлення, водопостачання, водовідведення, поливальних пристроїв,
- дезінфекцію урн, туалетів, місць тимчасового складування сміття.

- **Технологічні карти**

- = включають технологію і розрахунок вартості таких видів робіт, як:
- садіння дерев і кущів, створення газонів і квітників, влаштування площадок і доріжок
- види робіт з догляду за деревами, чагарниками, газонами, квітниками й елементами благоустрою тощо.
- - підприємства-балансоутримувачі // власники чи користувачі земельних ділянок, на яких розміщені зелені насадження

- **До системи заходів боротьби із шкідниками і хворобами зелених :**
- організація служби нагляду і прогнозу масової появи та поширення шкідників і хвороб;
- заходи з підвищення стійкості насаджень;
- заходи з насичення зелених насаджень комахоїдними птахами та ентомофагами (це комахи, які паразитують на шкідниках);
- активні заходи боротьби зі шкідниками і хворобами шляхом використання комплексу хімічних та інших методів, направлених на швидку ліквідацію джерел.

- У системі заходів із захисту зелених насаджень одними із найголовніших є санітарно-профілактичні.
- =усунення джерел інфекцій і недопущенні виникнення джерел шкідників і хвороб.
- = збирають опале листя, хвою, шишки, сухі гілки та загиблі рослини. Обрізують також хворі і всохлі гілки, обкоровують і корчують пеньки, знищують плодові тіла грибів.
- = лікування ран і пломбування дупел.

- **Системи огляду міських зелених насаджень**
- З метою контролю за станом міських зелених насаджень - загальні, часткові та позачергові огляди.
- **-Загальні огляди** - двічі на рік - навесні та восени = обстежують усі елементи об'єктів благоустрою, а при частковому - лише окремі елементи.
- **-Позачергові огляди** - після злив, ураганів, сильних вітрів, снігопадів, паводків тощо.